

Tüberküloz –

Bu ülkede de güncel bir konu

Tüberküloz yani verem hastalığı en sık görülen enfeksiyon hastalıklarındandır. Dünya çapında her yıl yaklaşık 10 milyon insan bu hastalığa yakalanır ve her yıl yaklaşık 1,5 milyon insan bu hastalık nedeniyle hayatını kaybeder.

Birçok kişi tüberkülozu tarihi kitaplardan bilir ve tüberküloz deyince akıllarına dağlardaki sanatoryumlar gelir. Almanya'da bu hastalık iyi bakım ve tedavi sayesinde ender görülür. Ancak bu ülkede de halihazırda yılda yaklaşık 4 bin insan bu hastalığa yakalanır.

Hastalık Hakkında

Tüberküloz, bakterilerin neden olduğu bulaşıcı bir hastalıktır. TB veya Tbc şeklinde kısaltılır. Bakteriler ağırlıklı olarak akciğere yerleşir.

Hastalığa yakalanan kişi konuşurken, şarkı söylerken veya öksürürken içerisinde bakterilerin olduğu ve başkalarının soluyabileceği damlacıkları etrafına saçar. Ancak bakterilerle temas eden herkes hastalanmaz. Vücudun direnç mekanizması bakterilerle savaşır ve genellikle onları zararsız hale getirir. Bazen bakteriler vücutta yıllarca uykuda kalırlar. Vücut direnci zayıfladığında, bakteriler vücutta yayılabilirler. Akciğerin yanı sıra ayrıca lenf düğümlerinde, kemiklerde, idrar yollarında ya da beyin zarlarında tutulum görülebilir.

Kim Hastalanır?

Yaklaşık on kişiden birinde hastalık aktif hale gelir ve tedavi edilmek zorundadır. Özellikle bulaşıcı akciğer tüberkülozu hastası ile yakın temas halinde olanlar ve vücut direnci zayıf kişiler bu hastalığa yakalanırlar. Bu kişiler öncelikle:

- HIV enfeksiyonu olan insanlar
- Bebekler, küçük çocuklar ve yaşlılar
- Sürekli olarak vücudun bağışıklık sistemini baskılayan ilaç kullanan insanlar
- Uyuşturucu veya alkol bağımlılığı olanlar
- Cezaevinde yatanlar

Belirtiler ve Şikayetler

Tüberküloz, hastalar farkına varmadan aktif hale gelebilir. Hastalık çoğu zaman yavaş ilerler ve şikayetler de çoğunlukla sadece bu hastalığa özgü şikayetler değildir:

- Balgamlı ya da balgamsız öksürük veya hafif öksürük
- İstemsiz kilo kaybı
- Yorgunluk
- Hafif ateş
- Gece terlemesi

Şikayetler haftalarca sürer ve tedavi edilmediklerinde genelde kötüleşirler. Kilo kaybı nedeniyle eskiden bu hastalığa eriten yani „ince“ hastalık da denirdi.

Muayene

Şikayetleriniz varsa, doktorunuz size geçirdiğiniz hastalıklar, ilaç, alkol, uyuşturucu ve tüberküloz hastalarıyla temasınız hakkında ayrıntılı sorular sorar. Daha sonra fiziksel muayeneniz yapılır. Uzun süren bir öksürüğünüz varsa, uzmanlar öksürüğün nedenini açıklığa kavuşturmak için akciğerlerinizi röntgenini çekirtmenizi tavsiye ederler.

Tüberkülozdan şüpheleniliyorsa, doktorlar size öncelikle aşağıdaki muayeneleri önerirler:

- Bakterilerin laboratuvarında, örneğin balgamda, vücut sıvılarında veya diğer dokularda tespit edilmesi.
- Akciğer röntgeni veya etkilenen organa bağlı olarak bilgisayar tomografisi (BT), MR veya ultrason gibi başka bir görüntüleme prosedürü.
- Kan testi

Ayrıca uzmanlar, tüm tüberküloz hastalarına danışmanlık ve HIV testi yapılmasını önerirler. Test pozitif çıktığında HIV enfeksiyonu da tüberkülozla birlikte tedavi edilir.

Kısaca

- Tüberküloz, bakterilerin neden olduğu bir hastalıktır. Bakteriler ağırlıklı olarak akciğere yerleşir.
- Genellikle vücudun direnç sistemi bakterilerle savaşır. Vücut direnci zayıfladığında hastalık aktif hale gelebilir.
- Belirtiler öksürük, istemsiz kilo kaybı, yorgunluk, hafif ateş veya gece terlemesi olabilir.
- Uzmanlar muayene olarak akciğer röntgeni ve bakterinin tespit edilmesini önerirler.
- Tüberküloz genelde antibiyotikle başarılı bir şekilde tedavi edilebilir. Tedavi en az altı 6 ay sürer.

Tüberküloz bildirim zorunlu bir hastalıktır – Yarıda kesilen bir tedavi de bildirilmek zorundadır.

Bildirim Yapma Zorunluluğu

Doktorlar yasal olarak tedavi gerektiren bir tüberküloz hastalığını sağlık müdürlüğüne bildirmek zorundadır. Bu daire bulaşıcı tüberkülozda hastayla yakın temastaki kişilerin de muayene edilmesini sağlar. Buna *çevre muayenesi* denir. Böylelikle hastalığın bulaştığı kişiler, zamanında önleyici bir tedavi görebilirler.

Hedef hastalığın aktif hale gelmesini ve yayılmasını önlemektir.

Tedavi

Tüberküloz genelde başarılı bir şekilde tedavi edilebilir. Hastalık tedavi edilmediği takdirde vakaların yarısından fazlası ölümlerle sonuçlanabilir. İlaçlara karşı direnç geliştiğinde (bkz. aşağıda) hastalığın tedavisi daha zordur ancak hastaların iyileşmesi mümkündür.

Standart tedavi en az 6 ay sürer. Hastalara *antibiyotik* denilen bakteri öldürücü ilaçlar verilir. Size ilk 2 ayda 4 etkin madde verilir ve diğer 4 ay boyunca 2 etkin maddeyle tedaviye devam edilir. İlk tercih edilen etkin maddeler: *Izoniazid*, *Rifampisin*, *Pirazinamid* ve *Etambutol*. Uzmanlar bu ilaçları her sabah aynı anda, herhangi bir şey yemeden veya içmeden önce, tercihen kahvaltıda 30 dakika önce almanızı önerirler. Antibiyotikleri iyi tolere edemiyorsanız onları hafif, az yağlı bir kahvaltıda sonra da alabilirsiniz. Böylelikle bazen daha iyi tolere edilirler.

Tedavide Sorun: İlaça Karşı Direnç

Sorunlardan biri, bakterilerin en önemli ilaçlara karşı giderek daha dayanıklı hale gelmeleri, yani ilaca karşı direnç geliştirmeleridir.

Çok ilaca dirençli tüberkülozun (İzoniazid ve Rifampisin'e karşı direnç) tedavisi daha zordur ve bulaşıcılığı genellikle daha uzun sürer. Tedavisi en az 18 ay sürer ve yalnızca tüberküloz tedavi merkezlerinde yapılmalıdır.

Siz Neler Yapabilirsiniz?

Genel uyarılar:

- Öksüren kişilerden yeterince uzakta durarak hastalığın bulaşmasına karşı kendinizi koruyabilirsiniz. Ellerin düzenli olarak yıkanması gibi genel hijyen kurallarına da dikkat edin.
- Nedeni belli olmayan uzun süreli bir öksürüğün varlığında doktora başvurun.
- Almanya'da tüberküloza karşı aşı yaptırılması artık tavsiye edilmiyor.

Tüberküloz hastalığına yakalandıysanız:

- Başlangıçta, ilaçlarınızı almanıza rağmen hala bulaşıcı-sınız. Bu nedenle evde veya bir klinikte izole edilirsiniz. Bakterilerin yayılmaması için bir maske takmanız önemlidir. Ancak hastalığı bulaştırma riski taşımadığınızda günlük hayatınıza geri dönebilir ve diğer insanlarla görüşebilirsiniz.
- Kendinizi çok daha iyi hissediyor olsanız dahi ilaçlarınızı doktorunuz tarafından reçete edildiği şekilde alın. Aksi takdirde hastalığınız nüksedebilir. Hastalığın nüks etmesi daha uzun bir süre hasta kalmanın yanı sıra tedavinin devamını da zorlaştırır.
- Sigara kullanımı özellikle akciğer tüberkülozunda zararlıdır. Mümkün olduğunca sigara içmeyin.
- Ethambutol adlı antibiyotiği kullanıyorsanız kırmızı ve yeşil renklerde görme bozukluğu, ışık parlamaları veya karanlık noktalar gibi görme bozuklukları meydana gelebilir. Tedavi sırasında daha kötü görürseniz ilaç kesilmelidir. Bu nedenle, her 4 haftada bir göz kontrollerinin yapılması tavsiye edilir.
- Tüberküloza ile ilgili ayrıntılı bilgiye bu adresten ulaşabilirsiniz: www.dzk-tuberkulose.de.

Daha fazla bilgi için

Kaynaklar, Yöntem ve Linkler

Elinizdeki bilgilendirme metni, diğer unsurların yanı sıra S2k-Hasta Klavuzu „Yetişkinlerde Tüberküloz (AWMF-Reg.-Nr. 020-019)“ adlı S2k-Hasta Klavuzunun güncel bilimsel verileri, uzmanların ve hastaların tavsiyeleri temel alınarak hazırlanmıştır.

Yöntem ve Kaynaklar:

→ www.patienten-information.de/kurzinformationen/tuberkulose#methodik

Sağlık Konularıyla İlgili Diğer Kısa Bilgilendirme Metinleri:

→ www.patienten-information.de

Künye

İçerikten sorumlu olan:

Ärztliches Zentrum für Qualität in der Medizin (ÄZQ)

Görevlendiren kurumlar:

Bundesärztekammer (BÄK) ve
Kassenärztliche Bundesvereinigung (KBV)

E-Posta patienteninformation@azq.de

Web www.patienten-information.de
www.azq.de

KBV

Saygılarımızla